



Impacte de la formació contínua en la innovació educativa

-Informe-

iddOCENTE

Juny 2025

1. Introducció

L'educació actual es troba en una fase de transformació constant, motivada per canvis socials, tecnològics i pedagògics. Els docents han d'adaptar-se contínuament per a oferir un ensenyament que respongui a aquestes noves demandes i que prepari als alumnes per a un futur incert i dinàmic.

En aquest context, la formació contínua del professorat és essencial per a garantir que el personal docent pugui actualitzar els seus coneixements, adquirir noves competències i desenvolupar habilitats que afavoreixin la innovació a l'aula.

Aquest informe analitza com la formació contínua impulsa la innovació educativa, entesa com la incorporació de metodologies actives, l'ús de tecnologies digitals i la transformació de les pràctiques docents per a aconseguir un aprenentatge més significatiu, inclús adaptat a la diversitat.

2. Formació contínua i la seva importància

La formació contínua es defineix com el procés permanent i planificat d'actualització, millora i especialització que realitza el professorat al llarg de la seva carrera professional. Aquest procés no sols implica l'adquisició de nous continguts, sinó també el desenvolupament d'habilitats per a analitzar i millorar la pròpia pràctica educativa.

Els beneficis de la formació contínua es manifesten en diferents nivells:

- A nivell individual, afavoreix el desenvolupament professional, la motivació i la capacitat per a afrontar reptes educatius.
- En el nivell institucional, contribueix a la millora de la qualitat educativa, fomenta un clima escolar positiu i promou la innovació.
- A nivell social, enforteix el sistema educatiu en formar docents capaços de respondre a les necessitats canviants de la societat.

A més, la formació contínua està estretament vinculada amb el desenvolupament de competències clau, com la competència digital, la gestió de la diversitat i la innovació pedagògica, la qual cosa reforça el seu paper en la transformació educativa.

3. Innovació educativa: definició i reptes

La innovació educativa implica l'aplicació de noves estratègies, metodologies i recursos que transformen el procés d'ensenyament i aprenentatge per a fer-lo més efectiu i adaptat als estudiants.

Entre les tendències actuals en innovació educativa destaquen:

- L'aprenentatge actiu i col·laboratiu.
- La personalització de l'aprenentatge.
- La integració de tecnologies digitals.
- L'enfocament en competències i habilitats per a la vida.

No obstant això, els centres educatius enfronten diversos reptes per a implementar la innovació:

- Resistència al canvi per part d'alguns docents o equips directius.
- Limitacions en recursos materials i tecnològics.
- Falta de formació específica en metodologies innovadores.
- Dificultat per a adaptar els currículums i l'avaluació.

Superar aquests obstacles requereix una planificació estratègica i un compromís ferm per part de tots els agents educatius, especialment a través de la formació contínua.

4. Relació entre formació contínua i innovació

La formació contínua actua com un motor que impulsa la innovació educativa, proporcionant als docents les eines i coneixements necessaris per a transformar la seva pràctica.

Mitjançant cursos, tallers i programes d'especialització, els professors aprenen a implementar metodologies com l'aprenentatge basat en projectes, l'aula invertida o la gamificació, que promouen un aprenentatge més actiu i motivador.

A més, la formació permanent facilita la integració de les tecnologies digitals, permetent l'ús de recursos multimèdia, plataformes educatives i eines col·laboratives que enriqueixen el procés d'ensenyament.

La formació també fomenta la reflexió crítica i la col·laboració entre docents, aspectes fonamentals per a generar una cultura d'innovació i millora contínua en els centres educatius.

L'impacte es reflecteix en pràctiques docents més inclusives, adaptades a la diversitat de l'alumnat i orientades a desenvolupar competències per al segle XXI.

5. Estudis de cas i exemples pràctics

A continuació, es presenten dos casos reals que il·lustren com la formació contínua pot generar canvis significatius en els centres educatius:

Cas 1: Implementació de metodologies actives en un institut públic

Un institut públic d'educació secundària, compromès amb la innovació educativa, va decidir apostar per un programa de formació contínua amb l'objectiu de transformar les pràctiques docents i adaptar-les a les noves demandes de l'alumnat. Per a facilitar la participació de tot el claustre, el centre va optar per una formació online especialitzada en metodologies actives.

Gràcies a la modalitat online, el professorat va poder formar-se de manera flexible, compatibilitzant l'aprenentatge amb la seva jornada habitual. El curs abordava de manera pràctica estratègies com l'aprenentatge basat en projectes (ABP), l'aprenentatge cooperatiu i l'ús d'eines digitals col·laboratives, amb un enfocament orientat a l'aplicació directa a l'aula.

Durant la formació, els docents van dissenyar propostes adaptades al seu context educatiu, integrant projectes interdisciplinaris, dinàmiques cooperatives i recursos digitals interactius que potenciaven la participació activa de l'alumnat.

Una vegada finalitzada la formació, l'institut va implementar de manera progressiva aquestes metodologies en diferents matèries, combinant treball presencial i virtual. Els resultats no van trigar a evidenciar-se: l'alumnat va mostrar major motivació, implicació i autonomia, mentre que el professorat va destacar una millora en la interacció en classe i en la disposició de l'alumnat per a col·laborar i resoldre problemes.

A més, es va observar una millora notable en competències transversals com la comunicació efectiva, el treball en equip i el pensament crític, que també es va traduir en millors resultats acadèmics en assignatures clau. Aquest cas va evidenciar el potencial de la formació online

per a impulsar canvis metodològics profunds en els centres educatius, afavorint un aprenentatge més actiu i significatiu.

Cas 2: Formació per a la inclusió en un centre rural

Un centre concertat d'educació primària, compromès amb la millora de l'atenció a la diversitat, va decidir implementar un programa de formació contínua centrat en la inclusió educativa i l'atenció a les necessitats específiques del seu alumnat. Per a facilitar l'accés de tot el claustre, el centre va optar per una formació online especialitzada en atenció a la diversitat.

La modalitat online va permetre que el professorat accedís als continguts formatius de manera flexible, amb sessions interactives, recursos multimèdia i activitats pràctiques adaptades a la seva realitat quotidiana. El programa abordava aspectes clau com el disseny universal per a l'aprenentatge (DUA), l'adaptació curricular, el treball cooperatiu i l'ús d'eines digitals per a fer costat a estudiants amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE).

Durant la formació, el professorat va dissenyar plans d'intervenció adaptats i va elaborar recursos accessibles per a facilitar la participació de tot l'alumnat. A més, es van promoure activitats col·laboratives entre docents i es va fomentar el treball conjunt amb les famílies i els professionals de suport extern, enfortint així una xarxa integral d'atenció.

Després de l'aplicació de les estratègies apreses, el centre va experimentar una transformació significativa. Es va observar un augment en la participació i el compromís dels alumnes, especialment aquells amb dificultats d'aprenentatge o necessitats específiques. El clima escolar va millorar notablement, amb un ambient més respectuós, empàtic i col·laboratiu.

L'impacte va ser clar tant en el rendiment acadèmic com en el benestar emocional de l'alumnat, destacant l'eficàcia de la formació en línia com a eina per a capacitar al professorat en la creació d'entorns educatius més inclusius, accessibles i equitatius.

6. Conclusions i Recomanacions

La formació contínua del professorat és un element essencial per a impulsar la innovació educativa i millorar la qualitat de l'ensenyament.

Permet als docents adoptar noves metodologies, integrar tecnologies digitals i respondre a les necessitats d'un alumnat divers, promovent un aprenentatge més significatiu.

Es recomana que les administracions educatives i els centres escolars fomentin polítiques i programes que facilitin la formació permanent, oferint recursos, temps i suport.

Així mateix, és fonamental promoure una cultura de col·laboració, reflexió i millora contínua entre els docents perquè la innovació educativa sigui sostenible i tingui un impacte real.

Invertir en la formació contínua del professorat no és només una estratègia de millora educativa, sinó un compromís amb el present i el futur de la societat.

7. Referències i fonts consultades

A continuació, es presenten les fonts i estudis consultats que fonamenten el contingut d'aquest informe:

Ministerio de Educación y Formación Profesional (MEFP). (2023). Informe sobre la formación permanente del profesorado en España. Pàgina: <https://www.educacionyfp.gob.es>

Instituto Nacional de Evaluación Educativa (INEE). (2023). Panorama de la Educación: Indicadores de la OCDE 2023. Informe Español. MEFP.

Consejo Escolar del Estado. (2023). Informe sobre el estado del sistema educativo. Curso 2021-2022. MEFP.

Red de Formación del Profesorado de las Comunidades Autónomas. (2025). Buenas prácticas y programas de formación continua del profesorado. Ministerio de Educación y Formación Profesional.

Fundación Cotec para la Innovación. (2022). Informe Anual 2022: Educación y Formación Continua como Claves de la Innovación Social. Pàgina: <https://cotec.es>

OECD. (2020). TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners. OECD Publishing.

UNESCO. (2021). Global Education Monitoring Report 2021: Non-State Actors in Education – Who Chooses? Who Loses? UNESCO Publishing.

European Commission. (2019). Supporting teacher competence development for better learning outcomes. European Union.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. Teachers College Press.

Darling-Hammond, L., et al. (2017). Effective Teacher Professional Development. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.